

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Certamen Oratorivm De Militari Gloria Inter septem Milites Hispanvm, Germanvm, Francvm, Italvm, Polonvm, Belgam, Hungarvm

Vernulaeus, Nicolaus

Coloniae, 1623

Oratio III. Franci Militis

[urn:nbn:de:bsz:31-107383](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-107383)

quingentesimo Potētissimus Moscouiæ Dux
in Liuoniam cum Moschouitarum centum,
& Tartarorum triginta millibus irruisset, ei
Bellicosissimus ille VValtherus à Pettēbur-
go Summus Theutonicorum Magister obuiā
prodierit, qui cum sub signis septem tantum
Germanorum millia, & quinque Liuonico-
rum haberet, centū hostium millia vna acie
prostrauit, & vno suorum amisso inuidentā
omni antiquitati victoriam est consecutus.
Non possum immortalia Germanorum faci-
nora his angustijs breuissimi temporis com-
plecti; gaudeo verò, ac mihi gratulor quod
Germanus sim eiusque gentis, quæ quemad-
modum Imperij Aquilam & supremę in ter-
ris Maiestatis fastigiū habet, ita bellicę lau-
dis, & militaris fortitudinis lauream possi-
det. Cedite igitur, Populi omnes, maioribus
vestris ac Parentibus Germanis. **DI XI.**

ORATIO III.

FRANCI MILITIS.

Quod si hodierna die ita Fato quodam
eueniret, vt veteres illi Romani Re-
rum quondam Domini militarem
lauream bellicosissimæ Nationi consignare
deberent; dubium profecto nō est, quin eam
eorum iudicio tāquam omnium populorum
fortissimi victoriosissimiq; Franci reporta-
rent. Nam cū illi de Gloria cum Nationibus
cæteris non raro dimicarent, tum cum Fran-

cis

cis de salute certabant. Nimirum belli gloria Gallos ante Romanos esse, ne ipsi quidē Romani dubitabant; suā verò ab eorum armis salutem vindicare, hoc opus, hic labor erat. Atque idcirco cum exorta aliqua belli Gallici tempestas erat, nulla conditio vel ætas ab armis excusabatur, ipsique sexagenarij, de pontaniq̄ue Senes, & Sacerdotes in militiam conscribebantur. Vique adeo Romanis terribiles erant Gallię nostræ Populi. Illi, inquã, illi fortissimi Populi, qui Romam aliquando Brenno Duce suis in cineribus sepeliuerunt; qui Græciam & Asiam summa virtute peruaserunt; à quibus olim Reges, etiam non lacessiti, ingenti pecunia pacem emebant; suis autem Regnis exuti pro restitutione ad eos confugiebant. Quasi tuta esse Maiestas, vel amissa recuperari sine Gallica virtute non posset. Ita omni ætate pugnauerunt vt fortissimi, vicerunt vt fortunatissimi, bellicę laudis fama supra omnes claruerunt, vt illustissimi. Quorum fortitudinē si testari vobis ex veteris memorię Annalibus vellem, producerē priscos illos Celtas, qui collabentibus ædificijs sese opponebant, Oceanum inundātem sustinebant, fluctuū impetus protensis gladijs & hastis excipiebant. Sed istam summam amentiam ac temeritatē non admiror. Producerem generosos illos Gallos, ex quibus cum aliquando Alexander

der Magnus quæsiuisset, Quidnam tandem in rebus humanis præ cæteris extimesceret, vnum hoc, inquit, ne cælum fortassis in nos ruat. Aded non illam Alexandri magnitudinem formidabant. Sed ista nimis etiam antiquarelinquo. Prodeant potius Orgentorix, Diuitiacus, Vercingentorix, qui suis gladijs Cæsaris animum & arma hebetauerunt. Prodeant Bréni, quorum vnus Romam expugnauit, alter Europam Asiamque perterrefecit. Prodeat Bayardus, ille Hostium omnium terror, qui non aliter quam conuersa ad hostem facie mori desiderauit. Prodeat Bertrádus Guesquinas, qui Petrum Castellæ non Regem sed tyrannum regno priuauit. Prodeat Pipinus, qui Italia Longobardos eiecit. Adsit etiam Gasto Foxius, qui campos Rauennatium tam insigni victoria nobilitauit, & victoriæ trophæum fatali sanguine suo irrigauit. Adsit Blasius Monlucius, cuius Gloriæ tantum inuidere fortuna non potuit, vt vel semel vinceretur. Adsit Mathurinus Scutus Romegasius, cuius nomen ac dexteram ita vniuersus aliquando Oriens exhorruit, vt hoc etiã tempore proterriculamento suis infantibus matres eius nomen inclament. Nihil interim dico de Paulo Thermo, cuius in armis prudentia miraculo fuit; nihil de Ossunio, cuius pugnacitas nunquam est fátigata; nihil de Ca-

rolo Cossæo Brissaco, cuius felicitas omniū
 prudentiam superauit. Hi omnes è Francia
 nostra ita Duces extiterunt, vt sua fortitu-
 dine facile Orbi vniuerso bellicosissimos
 omnium esse Francos probarent. Quanam
 ætas autem non dico superiorem, sed parem
 Carolo Martello vnquam protulit, qui anno
 supra septingentesimum trigesimo trecenta
 & octoginta Sarracenorum millia vna acie
 deleuit, mille tantum è suis & quingentos,
 hoc est pro ducentis ac triginta hostibus v-
 num amisit? In hoc vno gloriari profecto
 Frâci possemus, nisi tot eiusmodi fuissent &
 esset adhuc apud nos victoriosissimi Heroës
 quot optare, nedum sperare ceteræ nationes
 auderent. Quanta & quam admiranda bel-
 lorum fulmina, Clodouei, Dagoberti, Phi-
 lippi Augusti, Roberti, Henrici secundi?
 Quam Illustre Franciæ nostræ Decus Caro-
 lus Magnus, cui Antiquitas parem dare non
 potest, posteritas nunquam inueniet supe-
 riorem! Enimuero non ea tantum est virtus
 Ducum, etiam eximia militū est virtus. Tes-
 tis est Italiæ fulmen Hannibal, cuius omnes
 fere victoriæ Gallorum virtute sunt partæ.
 Illi ad Trebiam, ad Trasimenum, ad Cannas
 spectantibus Carthaginensibus vicerunt. Tes-
 tes sunt fortissimi illi triginta Galli, qui
 Manrorum Equitum millia duo Africano
 bello loco suo pepulerunt, inque oppidum

summa cum laude sua coegerunt. Testes sunt illi, qui in Aluarici oppugnatione tam gloriosam mortem obierunt. Stabat ante urbis portam vnus inq; ignem e regione turris seu ac picis glebas proieiebat, sed mox scorpione ab latere dextro traiecitur. Vix conciderat, ex proximis vnus succedit, occiditur; occisi in locum tertius adest, tertium subito quoque deiectum quartus subsequitur; nec prius vacuus a propugnatoribus relictus est locus, quam submotis omni parte hostibus finis est tandem pugnandi factus. Adeo nec Scanolę, nec Curtij, nec Horatij Francię nostrę vnquam defuerunt. Vincere aut mori eademum est Francorum Gloria. Nec aetatem excusamus, nec accusamus: semper Franci floremus, & in aeterno fumus robore seu iuvenes, seu senes. Etiam in senibus iuuentutis est robur, & extremam aetatem viuida virtus in quandam commutat iuuentutem. Nec ille profecto dixit male, qui Francum virtutem Heroicę animatam appellauit. Quis in orbetoto angulus est, in quo non Francorum aliqua sit laurus? quę Regio, in qua nõ trophæum? quę Prouincia, in qua nõ triumphus? Totum orbẽ nostra sumus virtute complexi, & terram vniuersam victorioso semper pede tanquam nostrę subiectũ virtuti theatrum perambulauimus. Ignea mens Francis est, & in vniuersum omnes armis insueuimus. Si tu-
barum.

De
varum cla
mudi si h
clanores to
re locum a
machinarum
fientes laet
habe, sclopi.

In pugnam
de

Cayre,

Puluer
Hic vnus

Ex vero cu
tum Eques
perfidia,
non Par
ret, coer
equitatu
Quintus
li Ducu
sum illu
virtute
fisione
iacabat,
sumus Ga

barum clangores exaudiantur stamus impa-
uidi; si hostium pereuntium ac perdentium
clamores tollantur, stamus imperterriti; si
telorum ac gladiatorum fragores, si terrifici
machinarum ignitarum boatus tonent, ge-
stientes lætitiã exultamus. Loricæ, gladij,
hastæ, sclopi, delitiæ sunt nobis.

--- Pro Regibus ire

*In pugnam, & gladios, & morti occumbere
dulce est,*

--- Sub Dio ad sydera somnum:

*Carpere, fuscari sole & ferrugine pulchrum
est:*

*Pulvere cõspergi, & auihus sudare sub armis
Hoc vnum est Francis votum.*

Et verò cum Gens nostra armis sit strenua,
tum Equestri certamine optima est, ignara
perfidia, & indomita intra se virtutis. An
non Parthi cum eos Antonius bello laceffe-
ret, coerceri frangiue aliter, quam nostro
equitatu, non potuerunt? An non Carolus
Quintus omniũ qui extiterunt vniquã Bel-
li Ducum maximus ac fortunatissimus cur-
sum illum victoriarum suarum Francorum
virtute sisti tum animaduertit, cum in ob-
sidione Metensi, qui antea, PLVSVLTRA,
iactabat, metas inuenit? Hic ille bellicosus
simus Guysius noster tanto Imperatori satis

B. 6. decla-

declarauit, plus paucorum Francorum fortitudinem posse, quam vniuersam Germanie potentiam. An non Turcarum immanissimorum Imperator tantopere Francorum nostrorum vires ac virtutem extimescit, vt aliquando per legatos & litteras suas officiorum ac benevolentie plenissimas à Rege nostro Christianissimo postularit, vt Francos grauiissimo edicto suo ab Hungarica militia in Franciam reuocaret? Nimirum nihil poterant eius vires, vbi Francorum vires resistebant. Nimirum iam Mercurij Ducis, cuius armis Regalis Alba cessit, virtutem inuictam perhorruerant: iam Vaubecourij Baronis & inelyti Ducis potentem dexteram, quam amisso Iauarino senserunt, nimium extimuerant. An non ij sunt Franci, qui susceptis tot in Terram Sanctam Expeditionibus Barbarorum multoties effrenatam audaciam refrænarunt, & insultantem Christianis eorum fortunam fregerunt? qui media in Asia victoriarum suarum trophæa fixerunt? qui Ecclesiæ Dignitatem aduersus Barbaros propugnarunt, & eius imperij fines superstitione deleta protulerunt? Dicat hic magnus ille, & D. Gregorius, Quinam sunt Francorum Reges? Reges, inquit, Francorum sunt, qui se semper pro populo Christiano tâquam murum inexpugnabilem opposuerunt. Dicat Honorius tertius Pontifex,

De
 fecerunt de
 gem. inquit
 Clodius fuit c
 gine electas
 & respicij
 emitt. Dica
 quare ac qua
 militares Eg
 cellis, quot
 abesse, quæ
 propugnans
 nam tibi du
 tingis, cum
 nisi primâ
 Atque hoc
 ces frequer
 gnara viri
 se terrarum
 rouus A
 Gothos,
 rem Hifi
 rolus e
 Italian
 Ludovic
 mense f
 cus pri
 gnâ He
 domito
 magna
 vincian

Rex, imò de toto regno nostro loquatur. Reg-
 gum, inquit Franciæ est quasi pharetra, quã
 Christus sibi circa femur accinxit, ex qua sa-
 gittas electas extragens, ipsas, vt sibi gentes
 & regna subijciat, in arcu brachij potentis
 emittit. Dicat verò Carolus V. Imperator,
 quanti ac quales sunt viri omnes in Francia
 militares? Ego, inquit, cum aliquãdo à Tier-
 cellino, quot diebus Pedemontium Parisijs
 abesset, quæsiuissem, Si dies, inquit, singulos
 pro pugnis accipis, duodecim omnino sunt,
 nam tibi duodecies, priusquam Parisios at-
 tingas, cum exercitu nouo pugnandum erit,
 nisi primã fortasse pugna statim occumbas.
 Atque hoc est quod dicere Laurentius Medi-
 ces frequenter solebat, Galliam, si suarum sit
 gnara virium, totũ in angustias cogere pos-
 se terrarum orbem. Compescuit noster Me-
 rouæus Attilam: Vicit noster Clodouæus
 Gothos; subegit noster Childebertus maio-
 rem Hispaniæ partẽ; subiecit sibi noster Ca-
 rolus octauus non totis quinque mensibus
 Italiam: rededit sub Imperium suum noster
 Ludouicus duodecimus totam non integro
 mense Lombardiam: deuicit noster Franci-
 cus primus memorabili ad Melenianum pu-
 gnã Heluetios: domuit noster Clotarius in-
 domitos antea Saxones. Carolum nostrum
 magnum Scotiæ, Gallitiæ, aliarumque pro-
 uinciarum Reges tanquam subditi colue-
 runt.

38 CERTAMEN NATIONVM
runt. Verbo dicam, Franci vicimus Orbem.
Dicat nunc Guilielmus Brussus in Hispania
se Præfules vidisse, in Polonia Nobiles, in
Anglia Agricolos, in Germania principes, in
Italia Palatia & Antiquitatum monumenta,
in Francia Milites. Vere enim, vere in Fran-
cia Milites sunt, sed quibus aliarum natio-
num Belli Duces non sane palmam eripiant.
Verum vt inter tot militaris gloriæ nostræ
monumenta aliquando conquiescam, vobis
quotquot hic estis certantes populi vnum
oppono Henricum quartum, & eius meritis
supremam pro Francis lauream depono. Il-
le è tribus iustissimis prælijs, è quinque &
triginta armatis congressibus, è quadraginta
supra centum prælijs regia pugnatis manu,
è trecentis locorum oppugnationibus totus
semper laureatus discessit. Date superio-
rem, imò date pacem aut Gloriæ bellicæ fas-
ces Ducibus Militibusque Francis submit-
tite. DIXI.

ORATIO IV.

ITALI MILITIS.

Credideram profecto iam olim satis
Romam docuisse nihil Italis esse bel-
licosius, quorum virtus non alios po-
tentia suæ terminos, quam Orientem Occi-
dentemque constituit, & qui omnem Asiae,
Africae, Europaeque florem suo Imperio com-
plexi